

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob **torkih, četrčkih**
in **sobotah**. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za ves leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnino je plačevati naprej na naročbe
brez priložene naročnine se uprava ne
ozira.
Posamične številke se dobivajo v pro-
stojalnici tobaka v Trstu po 3 nč.,
in v Trstu po 4 nč.

EDINOST

Oglaš se računo po tarifu v petitu; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Ekokopij se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš spre-
jema **upravnništvo** ulica Molino pie-
cola št. 3, II. nadst. Naročnino in oglaš
je plačevati loco Trst. Odpri reklama-
cije se preko pošte.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč.“

Deželni zbor istrski.

VII. seja, dne 24. januarja 1896.

(Dalje.)

Posl. Laginja je nadaljeval in zaključil
svoj govor o volitvi v kmečkih občinah okraja
poreškega:

Priznavam sicer, da je možno dvomiti tu pa
tam, da-li je temu ali onemu pripoznati pravo
glasa, ali takih slučajev ne sme biti 100, 50. To
so povsem izjemni slučajji. Kjer se odbacuje cel
kup naroda, koji se trudi, da bi izvršil svoja dr-
žavljanska prava, a se drugi vsakovrstni kupje pri-
vajajo k volitvi, tam se ne more govoriti o svo-
bodi volitve ter da so poslanci izvoljeni po svobodni
volji naroda. Predaleč bi zašel, visoka zbornica,
ako bi našteval vse one — kojih imena imam
popisana — o katerih se sumi, da niso glasovali
v svojem imenu. Ako bi se v Poreču preiskovalo
točno in temeljito, koji so oddali svoj glas in koji
niso, potem bi videli, koliko jih je, ki ne bi bili
smeli glasovati, a so glasovali. V Poreču so mogli
glasovati v II. volilnem razredu taki, ki plačujejo
po 3 gld. in nekoliko drž. davka; tu so glasovali
jeden za drugega, tu so glasovali taki, ki ne bi
bili smeli glasovati za kmečke občine. Tako po-
stopanje bodi na duši vsem onim, ki takim
načinom kvarijo naš narod. — Med tem,
ko se je tako delalo italijanski večini v prilog,
podati vam čem samo dva dokaza, radi kakih ma-
lenkosti so odbijali naše ljudi od volitve. Neki
Rakovac Ivan, kateremu je bilo krivo napisano
očetstvo, ni bi pripuščten k glasovanju, dasi ga je
volilna komisija dobro poznala, ampak je moral
posebnim dokazom potrditi svojo osebno identiteto,
z odpustom od vojaštva. To ni jedini slučaj, am-
pak jih je še vrle mnogo. Neki starec ni bil pri-
puščten k glasovanju ker je bil kaznovan pred 30
leti! Vi ste, gospóda od večine, gotovo vsi juristi,
ki ste se učili zakona in prava, zato pa prepri-
ščam vam, da sodite o tem. V Vrsaru došli so

trije bratje, koji imajo vkupno svoj imetek, po
čudežu še nerazdeljen, da bi glasovali. Davka pla-
čujejo 40 gld. Tem ljudem se ni dovolilo glasovati,
ker se jim je reklo: vi vsaki za-se ne plačujete
toliko in toliko davka, ki je potreben, da pridete
v II. volilni razred. Takih slučajev je bilo v Vr-
saru najmanje 30, ki so bili krivično odbiti od
glasovanja. Malo poprej, nego se je vršila volitev
v Vrsaru, reklo se je narodu, naj prinese k volitvi
davčne knjižice, ker se komisija hoče prepričati,
da-li pojedini plača dovoljno davka, in še le potem
da mu bode dovoljeno glasovati. Cela družba,
morda 25 do 30 došlo jih je s takimi
knjižicami, da dokažejo, da plačujejo ono svoto
davka, ki je predpisana za II. volilni razred, ali
zastonj. Opomniti hočem samo še to, da so kmečki
volilci od Poreča, istotako od Višnjana in Vrsarja
prosili, naj bi se jim dovolilo izvršiti prvotne vo-
litve izven središča občinskega poglavarstva ta-
mošnjega, kamor jim ne bode daleč hoditi, kjer
ne pridejo v položaj, da bi povodom volitve zašli
v neprilike z meščani, kjer ne bodo napadani od
onih, kojim so dolžni. Kakor da to vprašanje nič
ne upliva na volitev, ni se jim dovolilo tega
nikjer v tem okraju, dasi so vsi razlogi bili zato.
Jaz zaključujem svoj kratki govor z opazko, da mi
nikakor ne moremo odobriti volitve za te kmečke
občine, tak-ga protizakonitega, nepo-
štenega in nemoralnega postopanja,
ter da zahtevamo od vseh onih, ki imajo govoriti
in odločevati o tem, da vendar enkrat neha ta
sramota, ker narod je sit take igre, kajti vi-
del jo je že pred več leti. Mi protestujemo proti
takemu načinu vršenja volitev. Mi hočemo, ako
nam Bog daše zdravje, a prilika pride gotovo, še
enkrat pričeti to borbo pri volitvah, da narod dá
odduška svojim mislim in svobodni volji.

Jaz vam izjavljam v imenu tega naroda, da,
ako se bodo prvotne volitve še enkrat tako vr-
šile, kakor so se vršile v letih 1891 in 1895, oni
zapisniki komisije ne pridejo v roke

cesarskemu komisarju. (Manjšina pritruje
govorniku: živio!)

Po govoru Laginje je večina odobrila izvo-
litev poslancev dra. Venierja in dra. Vergottinija.

Posl. Polesini je na to poročal o volitvi
poslancev za kmečke občine okraja puljskega.

Proti odobrenju teh volitev se je oglašil posl.
Spinčić: Visoka zbornica! Gledé teh volitev
hočem podati le kratko izjavo; toda, predno to
storim, dovolite mi, da izrečem par opazk ter par
besedij o stvari sami: gledé potrjenja volitev po-
jedinih poslancev mi je opaziti, da se ni posto-
palo po §. 3. pravilnika tega deželnega zbora,
koi veli, da je takoj preiti k odobrenju, kakor
hitro je došel poslanec v prvo zasedanje deželnega
zbora, med tem ko smo mi dobili poročilo še le
osmi dan potem, ko je bilo zasedanje že otvor-
jeno. Opažam nadalje, da se je v tem slučaju kr-
šil tudi §. 26. deželnozborskega pravilnika. Ta
paragraf pravi, da je odboru za verifikacije pro-
učiti stvar, sestaviti poročilo, to poročilo napisati
in dati je podpisati po predsedniku in tajniku, ter
izročiti isto predsedniku deželnega zbora, da ga
poslednji more razdeliti med poslance. Mi nismo
dobili takega poročila. Ali je pogrešil predsednik,
da nam ga ni razdelil, ali pa verifikacijski odsek
ni sestavil istega. Preidši k stvari sami naglasiti
čem samo to: že 10 in več let dogajajo se pri
volitvah po Istri, osobito zapadni, stvari, nezasli-
šane v civilnem svetu. To kažejo volitve leta 1885
za državni zbor, leta 1891. za istega, leta 1889.
za deželni zbor in volitve minolega leta v aprilu.
Leta 1891. vršile so se te volitve dvakrat: v
marcu in oktobru. Meseca marca se je postopalo
tako tudi pri volitvi poslanca, torej z volilnimi
možmi — da navedeme le jeden slučaj, da oni, ki
so bili predpoludne pripuščeni k volitvi, popoldne
niso smeli glasovati, ker jih gospóda niso hoteli
več, v ta namen, da zmaga kandidat gospóde.

(Dalje prih.)

PODLISTEK

5

Zaradi imetja.

Novela. Spisal Dobrávec.

III.

(Dalje.)

Teden se je nagnil h koncu, in deklica ni
več srečevala Vilka na ulici kakor poprej. Govo-
rili so celó, da je že ostavil službo. Ta novica je
popolnoma ugajala onim deklicam, ki so Milki
zavidale telesno lepoto, dočim so jo druge mило-
vale. Nekatere tovarišice so ji pripovedovale, da
je Vilko zamenjal prejšnje stanovanje z lepšim in
ugodnejšim.

V nedeljo je prišel.

Milka se ga je razveselila, in vendar ni slu-
tila nič dobrega.

„Naznanjam ti, da pojdem za več časa z
doma. Mogoče, da se tudi ne vrnem več v mesto.
Ostati mislim na posestvu in živeti na njega pri-
hodkih.“ Naglo in prisiljeno mirno je govoril, da
bi čim prej odložil težko breme. Milka je takoj
spoznala strupenost njegove novice in solze so ji
zalile oči. Obrnila se je v stran, da bi je ne zma-
gal jok. A spoznavši svoj mučni položaj in njegovo
zadrego, se je takoj ohrabrila ter mu pogledala
naravnost v obraz, oko v oko, kakor prejšnje čase,
ko je srečna stopala ob njegovi strani.

„In potem?“, ga je prašala mirno, dasi je
drhtela na vsem telesu.

On je bil v zadregi, ker se ni nadejal to-
like duševne moči v svoji zaročenki. Ničesar ni
mogel odgovoriti. Milki se je tožno lice za hip
razvedrilo in ustnice so se ji stisnile v komaj viden
sarkastičen nasmeh, kakor da mu hoče reči: bo-
jazljivec! — Ni se ji upal pogledati v oči.

„Potem, potem... je jecljal boječe. „Bog
vedi, kaj še vse pride potem. Saj prihodnjost je
nam —“.

„Zastrta podoba, kaj ne? To so že stare
rečenice, pa tudi resnične in znane, da jih ni treba
ponavljati. Torej vi — gospod Zalesnik — ste
prišli po slovo?“

„Milka, zakaj tako?“

„Saj vam ne delam krivice, gospod; le sam
s seboj bodite odkritosrčni, in nehote morate to
priznati. Vi ste bogat ženin, jaz preprosta, revna
delavka. Svilen trak in trdi motvoz — trde Hr-
vatje — se nikoli prav ne zlagata; tako je, mislim
tudi z najinima srcema.“

„Gospica, nekedar ste govorili drugače.“

„Tudi vi; pa ne zamerite, gosp. Zalesnik.
Tedaj so bili drugi časi, in po vas sodeč bi mo-
rala reči: tudi drugačna srca; a vem, da me za-
vrnete, češ: to je nezmislil.“

„Vidim, da ste zelo razburjeni, gospica. Do-
volite, prosim samo jedno besedo.“

„To že vem in vam jo lahko povem: vi ste
prišli se posloviti — za vselej. Kaj ne da? Polo-
vica mesta že ve, da namerjate bogato oženiti se
in potem živeti o obrestih svoje sreče. Morda
boste snubili menjalčevu Elviro? Voščim vama
srečo.“

Zalesnik je sklonil glavo in molčal. Še niko-
mur ni zinil o tem, da misli res snubiti Elviro, in
to dekle že ve. Ali zna brati njegove misli? In
kako lepa, odločna in hkrati junaška je v trenutku,
ko jo zapuščajo najlepše nade, ko jo ostavlja
mladostna sreča ter se sele v njeno srce prevara,
obup, zapuščenost in tiha žalost. Vilko je oma-
haval. Navzlic vsem trdnim sklepom in novim na-
črtom, katerim je bila le ona na potu, mu je deklica
vendar ugajala. V njegovi notranjosti sta se borila
dva duha: lahnokrili, smehljajoči se Amor in mrkli,
poželjno zroči pohlep. O, ko bi imel Vilko vsaj
polovico one junaške odločnosti kakor njegova na-
sprotnica, pa bi bil pomagal Amoru do zmage.
Toda lahkoživi krilati deček si je zakril obraz z
rokama ter splaval užaljen strani...

„Mama“, je zaklicala Milka, „gospod Za-
lesnik odhaja. Prosim, pridite se posloviti z njim
poslednjič, veste, poslednjič. Le hitro, mama!“

(Dalje prihodnjič.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 19. februarja. 1896.

Jezikovna ravnopravnost pri finančnih oblastih. Od slavnega predsedništva c. k. finančnega ravnateljstva v Trstu prejeli smo pod številko 268/Pr. nastopni dopis:

Uglednemu uredništvu časopisa „Edinost“
v Trstu.

Ozirom na članek od 13. t. m. o jezikovni enakopravnosti pri finančnih oblastih čast je finančnemu vodstvu nastopno priobčiti:

Finančno vodstvo je vedno pripravljeno na zahtevo strank odrediti naklado uradnih tiskovin v slovenskem jeziku, in res je večina tiskovin, namenjenih strankam, tiskanih v tem jeziku.

Ker je pa sleherni natis združen velikimi stroški, služi pravilo, da se gledé tiskovin, katere niso v občni porabi, čaka na željo strank, naj se izdajo take tiskovine v slovenskem jeziku.

Takih zahtev pa dozdaj niso stavile interesovane stranke gledé tiskovin, o katerih govori tamošnji članek od dne 13. t. m.

Sicer se pa opaža, da nekaj označenih tiskovin ni namenjenih splošni, temveč le notranji uporabi, in da se druge, (tako n. pr. tarifa za prodajo tobaka) ne sestavljajo tukaj.

V Trstu, dne 16. svečana 1896.

Plenker I. r.

Shod volilcev. Poslanec v deželnem zboru Kranjskem, g. Ivan Hribar, sklicuje svoje volilce na prihodnjo nedeljo na volilski shod, na katerem bode poročal o svojem delovanju v minolem zasedanju deželnega zbora.

Dopolnilna volitev za deželni zbor v gorenjskih in notranjskih mestih in trgih se bode vršila dne 25. t. m., ker je odložil svoj mandat prejšnji izvrstni in priljubljeni okrajni glavar, in pozneje ne baš uzorni državni poslanec, gospod Anton Globočnik. Mi nikakor ne prikrivamo svojega menenja, da iskreno obžalujemo take kandidate, s katerimi se dotičnim prisiljenim kandidatom le škoduje, stvari sami pa ne koristi prav ničesar. Na vseh taci kandidaturah ni nič drugega, nego to, da je dotična stranka dosegla hipen uspeh in pognala v kozji rog nasprotno stranko. Koliko dobička pa ima potem od takih kandidatur domovinska stvar in tudi dotična stranka sama, o tem nam je klasična priča poslaniško delovanje, oziroma nedelovanje g. Globočnika. A tudi takim kandidatom je le na škodo, ako se jih potiska brez potrebe v javnost. Mož je bil vesten v svojem poklicu in storil je svojo dolžnost v polni meri, tako, da ga je ljudstvo ohranilo v blagem in hvaležnem spominu. Čemu pehati takega moža v vrtinec političkih borb in mu rušiti brez potrebe in brez smotra to, na kar sme biti ponosen: menenje o njem v narodu!

Verjemite nam pa, da s tem nismo hoteli očitati le oni stranki, ki je slučajno izvolila gosp. Globočnika svojim zastopnikom, ampak graja naša velja na sploh in želimo, da bi se ne grešilo s tem v prihodnje. V javne zastope, zlasti v poslansko zbornico na Dunaju, kjer smo Slovenci itak tako bomo zastopani, naj pošiljati obe naši stranki na Kranjskem (kjer vendar ni toliko revščina na delavnih silah kakor pri nas ob periferiji) le take može, ki res sodijo tja: po parlamentarni okretnosti svoji, po svojih talentih, po lastnih skušnjah, doživelih v političkih in narodnih borbah, in tudi po svojih fizičnih močeh.

Za gori omenjeno volitev je prijavil izvrševalnemu odboru narodne stranke svojo kandidaturo kurat in deželni arhivar, veleč. gosp. Anton Koblar. Zvrševalni odbor je že pritrdil tej kandidaturi na podlagi poročil, došlih mu iz posamičnih okrajev. Mi se morda ne strinjamo v vsem z nazoni tega kandidata, vendar bi nas jako veselilo, ko bi se združili obe stranki za to kandidaturo. In v tem slučaju bi se res lahko, saj je g. Koblar rodoljub in — duhovnik. Če pa že ni drugače, kakor da mora biti boj, potem bi prosili v interesu naše ukupne stvari in v interesu dobrega imena našega naroda: boj bodi dostojen!

O načrtu za volilno preosnovo, predloženem poslanski zbornici, napisala je praška „Politika“ nastopno drastično označenje: „Na trhleno

drevo, gnilo pri koreninah in suho v vejah, stlačili so nekoliko ovenelga mladja. S tem je možno najbolje označiti novi načrt za volilno reformo, ki jo je predložil poslanski zbornici grof Badeni. Nedotaknena je pustil ves volilni sistem, z vsemi njegovimi temeljnimi pogreškami in zmotami, ter je le mehanično priklopil novo skupino, ki še razširja in ugloblja stare pomanjkljivosti in hibe. Protizakonito nadvladanje liberalnega nemštva naj se umetno ohrani še nadalje, škoda, ki jo trpi kmečko prebivalstvo ostane nezmanjšana, indirektno volilno pravo se bode uživalo v pomnoženi meri, in niti parcijelni ustmeni način volitve se ni odpravil. Podobenosti tega načrta ne kažejo istega prav nič ugodnejim za vsprejem, nego ga je kazala skupna slika, načrtana že poprej o njem. Mi smo že označili in utemeljili svojo sodbo o Rittnerjevem načrtu. Danes razkrite podrobnosti potrjuje prvi že neugodni utis, kojega bodo občutili pač vsi oni, ki si žele resnične preosnove našega vsiljenega volilnega sistema“.

Tako piše staročeški list, torej ne glasilo ognjenih zagovornikov splošnega in jednakega volilnega prava iz mladočeških vrst. Ako ta načrt ne zadošča niti onim krogom, v kojih imenu govori „Politik“ in ki pazijo na to, da ne bi se zamerili češkemu plemstvu, potem nam ne treba drugega dokaza v opravičenje onega, kar smo rekli mi na kratko o načrtu za volilno preosnovo g. ministra Rittnerja, oziroma grofa Badenija. Čestiti čitatelj naj le blagohotno primerja to, kar smo rekli mi v zjutranjem izdanju od minolega torka, z gori navedenimi izjavami „Politike“, pa bode takoj na jasnem, da soglašamo v sodbi, da Badenijev načrt ne zboljša ni za las dosedanjih odnošajev v našem volilnem sistemu. Zlasti beležimo zadovoljstvom, da tudi praški list naglašja kričeče dejstvo, da novi načrt ne le ni odpravil krivic v dosedanjih kurijah — na čelu tem krivicam je indirektni način volitve, ko se morajo družiti po več sto manj ali bolj imovitih volilcev, da morejo oddati jeden direktno glas, oziroma izvoliti jednega volilnega moža —, ampak prenaša to krivico tudi v novi „splošni volilni razred“. Nadalje je umestna graja „Politike“, da novi načrt ni popolnoma odpravil ustmenega načina volitve. Tega bi bilo pač želeti v interesu pravega namena volitve, koja bodi svoboden izraz javnega menenja. Po ustmenih volitvah pa se zapira pot do takega svobodnega izražanja, kajti pri naših žalostnih gospodarskih in socijalnih odnošajih marsikdo ne glasuje tako, kakor mu vleva prepričanje in kakor bi glasoval sicer, ako mora glasovati ustmeno, ker se boji onega, od kogar je zavisen, ako ta „oni“ ne misli tako kakor misli oni siromašni zavisnež.

To mehanično priključenje še jedne skupine k prejšnjim preživelim skupinam ne znači drugega, nego da se pomnoži število poslancev. To je glavno pri tem. Število volilcev se sicer tudi pomnoži, toda ne v zaželeni meri; in še za one, ki bodo po tem načrtu na novo pripuščeni k glasovanju, postane to pravo iluzorno, toliko po načinu, kakor se imajo vršiti volitve v novi skupini, kolikor tudi po uredbi pravice do glasovanja v tej skupini. Tolikim in tolikim volilcem se podeli volilno pravo na novo. To bi bilo dobro. Ali to dobro se je skrčilo do malenkosti po dejstvu, da bodo volilci iz prejšnjih ohranjenih skupin glasovali tudi v novi skupini: novim volilcem bodo stali nasproti stari volilci z dvojnimi in celo trojnimi volilnimi pravami.

Kaj nam pomaga pomnoženje števila poslancev, ako pa način volitev in razdeljenja volilnega prava ne odgovarja modernim zahtevam sedanjega dobe in dolžnostim vseh državljanov do države. Ne pozabimo toraj, da glavni namen volilne preosnove ne tiči v pomnoženju mandatov, ampak v pravični razdelitvi istih. Ta namen pa je možno doseči le po splošnem in enakem volilnem pravu. V pojasnilo naših izvajanih moramo toraj še pridodati, da mi celo zahtevamo, da stari volilci volijo skupno z novimi; ali ne tako, da bi volili v dveh ali celo treh kurijah. *Conditio sine qua non* za srečno rešenje volilne preosnove je toraj — kakor že tolikokrat naglašeno: odprava dosedanjih skupin. In ker Badenijev načrt ne misli na tako odpravo, mu ne moremo pritrditi.

A še ta ponesrečeni odsev prave volilne reforme hočejo porabiti pozuani najhujši absolutisti

z liberalnim imenom (nemška levica), da se okristijo na ta način, da bi se takozvanim petakarmjem odvzela volilna pravica v dosedanjih kurijah, z bok česar bi se tem čudnim liberalcem zmanjšalo število nasprotnikov. Tudi proti znižanju volilnega cenza bi hoteli ti liberalci napraviti trden jez. Ravno na tem tožijo vsi zares svobodomiselnih ljudje, da je volilno pravo navezano na veliko in toliko davka, a vesti z Dunaja nam poročajo danes, da zahteva nemška levica, naj se tako omejevanje volilnega prava zagotovi za vedno! Ako poštene stranke in pa slavna vlada ne pokažejo dovolj odporne sile proti takim reakcionarnim zahtevam in nakanam, utegne se iz novega načrta izcimiti celo nevarnost, da se nam pod pretezo volilne preosnove še skrči volilno pravo. No, pesemisti smo sicer gledé na pošteno voljo naše zbornice v sedanjih nje sestavi, ali toliko dobrega menenja gojimo vendar-le, da se nadajamo, da se najde v naši zbornici toliko poštenih mož in resničnih prijateljev ljudstva, da bodo mogli preprečiti zavratne namene privilegovanih židovsko-liberalnih tlačiteljev.

Sicer pa, naj se stvari zasučejo kakor hočejo: tudi če se vsprejme Badenijev načrt, bode to le nadaljnja postajanka na poti do resnične volilne reforme. Veseli nas pa, da je nemška levica zopet pokazala svoje pravo lice. Ljudstvo ki ne obrne hrbta taki stranki, pokazalo bi, da je sovražno samo sebi.

O delovanju državnega zbora. Včeraj so se zbrali zastopniki vseh strank, da določijo program za delovanje poslanske zbornice. Do Velike noči pridejo na vrsto, poleg velike razprave o proračunu, le nekaj manjših predlog in pa načrt za volilno preosnovo se prečita v prvem branju. Posl. dr. Lueger je vprašal ob tej priliki, da-li se bode uravnava plač državnim uradnikom poštevela že v letošnjem proračunu, na kar je odgovoril ministerski predsednik, da to vprašanje nikakor ne spremeni letošnjega proračuna. To je po domače povedano: letos se ne določi nijeden novčič za uravnava plač. To zatrdilo njegove ekscelence menda ne razveseli posebno državnih uradnikov.

Korupcija na Ogerskem. Predvčerajšnjem bila je pred sodiščem v Budimpešti razprava proti višemu ravnatelju uradov v ogerskem ministerstvu financ, Skrobanku, obtoženemu poneverjenja. Skrobane je že nad 25 let v državni službi in nikdar se ni zagrešil na erariškem imetju, dasi je imel ogromne svote državnega denarja v rokah. Poslednji čas pa se je — po vzgledu toliko drugih — spozabil tako, da je poneveril in potrošil 5.000 gld. Sodišče ga je obsodilo na dve leti ječe.

Tisti glasoviti veliki župan Svastics, ki je obdolžen, da je jemal iz državnih blagajn po svoji potrebi, da je zlorabil svojo uradno oblast, da je delal dolgove na račun svojih podrejenih, hoče izbrisati ne baš ugodni utis o teh razkritjih s tem, da pozivlja na dvoboj one, ki so spravili na dan vse te stvari. Mar meni g. veliki župan, da potem ne bode več res, kar je rečeno, ako se mu posreči ustreliti onega, ki je to rekel?! Tako vele morda žido-madžarska načela, ne pa naša krščanska.

O dogodkih na Bolgarskem. Vesti iz Berolina zatrjujejo, da najnovejši dogodki nimalo ne premené politike Avstro-Ogerske. (Morda pa vendar. Op. ur.) Isti berlinski krogi zatrjujejo, da je Rusija dala vevlastim jako povoljnih in pomirljivih pojasnil gledé svoje politike nasproti Bolgarski. (No, bi menili, da ravno po takih pojasnilih se mora premeniti politika Avstro-Ogerske na balkanskem poluotoku. Politika, ki je veljala v dobi nesporazumljenju, vendar ne more veljati tudi v dobi povoljnih pojasnil. Op. ured.)

Pravijo, da so že vse vlasti pripoznale kneza Ferdinanda, izvzemši jedino Angleško.

Italija v Afriki. Zadnje dni pusta se Italijanom v Eritreji ni obrnile čisto nič na boljše. Službeno poročilo agencije „Stefani“ javlja dne 18. t. m. v Rim, da so po noči od 16. na 17. napadli Šoanci italijanske čete pri Saeti, na jugu Adigrata, dne 17. pa da je bila mala praska tam v okolici. Isto poročilo zatrjuje, da so Italijani po krvavem boju vrgli sovražnika. Da pa ta „zmaga“ ni bila kdo zna kakó sijajna, o tem so nas že zadostno poučile „zmage“ Italijanov prl utrdbi Makalé:

ako so jedenkrat odbili naskok Šoancev, že so razglašali svojo „gran vittoria“. O „bitki“ na jugu Adigrata pa se nič kaj ne hvalijo. Vsekakor je značilno dejstvo, da so Šoanci dospeli že blizu Adigrata, katera utrdba je glavna zaslomba Baratierjeva.

Jako važnih stvari poročajo iz Rima. Ras Makonen da gradi novo trdnjavo v Makalēju, kjer namernje estati z vojsko 50.000 mož. Isti „prijatelj“ Makonen da je baje pisal Baratieriju pismo, v katerem pravi doslovno: „Skleni mir; ako tega nočeš, bodi osvedočen, da te premagamo“..... Slabo kaže!

Sovražniki so prestrigli brzjavne žice med Masavo in postojanko Entišo, zapadno Adigrata.

Različne vesti.

Mestni svet tržaški bode imel nocoj svojo IV. letošnjo javno sejo. Na dnevnem redu je 9 točk, med temi: Predlog mestne delegacije gledé soudeležbe Istre pri zgradbi nove deželne norišnice; predlog delegacije gledé pristojbine okoličanskih mestnih svetovalcev za vozario; zahteva kredita za konverzacijske tečaje v italijanskem, nemškem in francoskem jeziku (slovenski in pa šoanski ni treba) na mestnem ženskem liceju.

Tržaški „korzo“ na pustni torek. Ker prve dni minolega predpusta „korza“ v pravem pomenu izraza niti bilo ni, pojavil se je tržaški „latinski“ živelj v „korzu“ proti vsemu pričakovanju na pustni torek jako živahno. To je bil zares „korzo“, katerega je vredno zabeležiti. Vozov je bilo do blizu 800, občinstva pa tisoče in tisoče. V dolgi vrsti vóz bilo je nekaterih jako elegantnih, a tudi trgovska špekulacija pojavila se je v „korzu“, zastopana po dveh originalnih vozovih. Kar se dostaje maškar, bilo jih je nekaj prav elegantnih, ogromna večina pa se je odlikovala po svoji — odurnosti. V sprevodu bilo je več glasb in skupin. Med poslednjimi vzbujal je splošno pozornost „ras Oliè“, a tržaško laško občinstvo bilo bi izvestno zadovoljše, da se je bil namesto njega prikazal „Menelik“, ali vsaj „Makonen“.

„Narodna čitalnica“ v Ljubljani ima 279 členov (3 častna, 268 ljubljanskih in 8 vnanjih). Dohodkov je imela v letu 1895. 3114 glđ. 66 nč., troškov pa 2643 glđ. 94 nč. Meseca oktobra se je preselila čitalnica v „Narodni dom“, nadajati se smemo torej, da se bode razvijala še uspešneje nego do sedaj. Društvo je imelo 44 časnikov na razpolago.

Mala maškarada „Tržaškega Sokola“. Ker smo s poročilom o tej zadnji pustni veselici „Sokolovi“ že v postu, dovoljeno nam budi, da opišemo isto kolikor možno na kratko. „Sokol“ sme se ponášati, da se je toli priljubil tržaškemu slovenskemu (deloma celó italijanskemu občinstvu), kajti tudi k „mali maškaradi“ privrvelo je nepričakovano število mask in drugega občinstva odkritega lica. Med maskami bilo je več starih znancev izza „velike maškarade“: „beblji“, več „pijerotov“ in „pijeret“, „klovni“ ter marsikojka karakteristična maska, kakor n. pr. „ženjica“, „turstinje“, „gigerl“ itd. Nova bila je jako eleganta „cvetličarka“ in pa tri „ciganke“, (izmed katerih sti nosili dve „turške“ zvezde). Med pavzami skrbeli so za zabavo „klovni“. Po odmoru bil je slavnostni „pogreb“ princa Karnevala. O tužnih zvokih glasbe pomikal se je sprevod dvakrat na okrog dvorane. Za umršim, rogatim Karnevalom javkala, cvilila in tulila je dolga vrsta najrazličniših „zverin“. Ubogega pokojnika „pokopali“ so pod — oder glasbe. A kakó! Z nogami, in vsemi možnimi sredstvi tlačili so nesrečnega, dotlej toli slavljenega princa v tesni „grob“...

S tem resnobno-saljivim prizorom zaključil je „Sokol“ vrsto letošnjih predpustnih in pustnih narodnih veselic. A že o tej priliki čuli so se glasovi, da Karneval ni „definitivno“ mrtev, ampak da kljub „pogrebu“ zopet oživi, ako ne prej — pa prihodnje leto o predpustu.

Tu bi bilo še pripomniti, da je bila tudi na venčku plesnega odseka „Del. podp. društva“ udeležba mnogoštevilna in zabava jako animirana.

Iz Avbera na Krasu nam pišejo: Ni ga več med nami, našega preljubljenega ter obče spoštovanega občinskega predstojnika, gosp. Franca Ukmarja, veleposestnika v Avberu. Umrli je

nenadoma v 47. letu svojega življenja. Bil je moder in razumen mož, navdušen za narodni napredek ter za vse dobro, in ne tistih kakoršnih je, žalibože, še mnogo preveč na našem Krasu, da ližejo ptujcem pete ter ne poslušajo družega, nego svojo trmoglavost.

Pogreb je bil res krasen, kakoršnih v Avberu še nismo imeli. Voditelja sta mu bila veleč. g. dekan Tomajski in domači preč. gosp. župnik J. Mikuz. Pogreba se je vdeležil visokorodni g. glavar Sežanski, občine po svojih odbor-nikih, bližnji g. učitelji, Koprivska orožniška postaja ter domača šolska mladina. Ganljivo so se prepevale žalostinke in sv. maša od strani domačih pevcev, kar naj jim služi v ponos in v spodbudo. Prenapolnjena cerkev domačinov in ptujcev, kakor o najredkejših cerkvenih slovesnostih, pričala je o občem spoštovanju do ranjega. Ni ga bilo sprem-ljevalca brez rosnih oces, ko je preč. g. župnik na leci predočeval še jedenkrat dobre lastnosti pokojnika in njegovo vsestransko očetovsko skrb za napredek občine, sklenivši, da kakor je bil rajni skrben za svojo cenj. družino, veleposestvo, cerkev in občino, upati je, da je bil tudi skrben za svojo blago dušo, ter da je bil tudi pri Vse-mogočem čist v računih.

Blag mu spomin!

Z Bolškega nam pišejo o nastopnih „razno-terostih“: Mnogokateri Bolčan se še dobro spominja krasnega večera, ki ga je nam napravila bolška čitalnica lanski predpust. Pričakovali smo tudi letos kaj enacega, a pričakali nismo ničesar. Narodna čitalnica v Bolci je jedino društvo te vrste v našem okraji, in še to — spi! — Resnico govorim, ako rečem, da je bil letošnji predpust zelo jalov, saj nismo imeli nikake zabave! Želeti bi bilo, da bi se naša čitalnica kmalu prebudila in nas iznenadila vsaj v prihodnje s kako veselico!

Pohvaliti moram naš odbor za agitacijo za predelsko železnico, ki se res močno trudi za to železnico. Dal Bog, da bi njegov trud ne bil zastoj!

Državna košarska šola na Žagi vrlo napreduje. Še vedno se oglašajo novi učenci, a žal, da se radi pomanjkanja družega učitelja ne morejo več sprejeti. Kaj pravite na to neke danji nasprot-niki te šole?!

Lanskega leta smo i v cenjeni „Edinosti“ čitali, da je bil nek bivši župan na Srpenici odli-kovan z zlatim križcem za zasluge in to vsled pogozdovanja. Res je, da imajo Srpeničani skoraj vsa občinska zemljišča lepo obraščena z drevjem, deloma bukovjem, deloma šilovjem, a odlikovanec ni k temu nič pripomogel, ampak le župani njegovi nasledniki, največ pa sedanji župan, ki županuje že 13 let. Za odlikovančevega županovanja, to je pred 28 leti, se pogozdovanje niti začelo ni. Čast, ko-mur čast!

Naj omenim še, da so te dni vsem župan-stvom došli izkazi porotnikov, izžrebanih za leto 1896, v — laškem jeziku. Ali smo v Italiji?!

Porotno sodišče v Rovinju. Prihodnje zase-danje porotnega sodišča v Rovinju prične dne 8. aprila. Predsednikom tega sodišča je določen pred-sednik tamošnjega okrožnega sodišča dr. Anton Tušar, njegovima namestnikoma pa svetovalec de-želnega sodišča dr. Alojzij pl. Manincor in Avgust Jakopič.

Nenadna smrt. Predvčerašnjem umrl je ne-nadoma v svojem stanovanju, ulica Carintia hšt. 21, 70letni umirovljeni finančni svetovalec Ljude-vit vitez Reiner. Zdravnik z zdravniške postaje je konstatoval, da je starega gospoda zadela kâp na srcu.

Žrtva svoje službe. Po noči od minole ne-delje na pondeljek prestrelil je vojak Volpaco od 7. stotnije 97. polka desetnika Antona Komača. Stvar se je dogodila tako-le: Vojak Volpaco stal je na straži (v službi seveda) poleg vojaških skladišč, nahajajočih se ob istrski cesti nad Žavljami. Desetnik Komač bil je to noč poveljnik straže. Po polunoči šel je pogledat, da-li bdite obe straži, stoječi ob omenjenih zgradbah. Ko se je približal Volpacu, zakričal je vojak desetniku „Stoji!“, toda desetnik, videvši, da je straža pomerila puško nanj, hitel je še hitreje proti njej, kričé, da naj stavi puško na rame. Na vso nesrečo je Volpac nekoliko gluh, torej ni razumel Komačevih besed, v temni noči pa tudi ni mogel razločiti, kdo hiti

proti njemu. Kakor velevalo vojaške postave, ustrelil je torej Volpaco na bližajočega se mu namišlje-nega nepoznanca. In zadel je dobro: prestrelil je neprevidnega podčastnika skozi desno stran prsij. Strel je privabil ostale vojaške straže iz stražnice. Našli so desetnika v krvi brez zavesti. Jeden vo-jakov hitel je v Trst, da prijavi, kar se je dogo-dilo. Kolikor hitro je bilo možno, došla je pomoč na lice mesta. Teško ranjenega desetnika prenesli so v vojaško bolnišnico, vojaka Volpaca pa pod varstvom štirih bajonetov — v zapor, kjer mora čakati izreka vojnega sodišča o svojem postopanju.

Samomor. Na pustni torek obesil se je 54-letni čevljar Fran Ravnihar, stanujoči v ulici Mo-lino a vento hšt. 34. na vrh, katero si je bil pričvrstil na močen žrebclj v svojem stanovanju. Vzrok temu samomoru je bila baje velika beda, s kojo se je imel boriti siromašni čevljar.

„Slovanski Svet“ ima v svoji 5. letošnji šte-vilki naslednjo vsebino: Bolgarska in „zapad“; Iz deželnih zborov; Božidar Tvorcov; Kaj pravi nova pitejna reforma v Rusiji; Dinko Sirovica: Za oluje; Božidar Flegerič; Iz krčevinskih potočnic; Omega: Literarna pisma; — čija: Stritar in Vod-nik; Prohor: Zrcala; Nepomuk; Listek; Žen-stvo; Razgled po slovanskem svetu; Književnost.

Sodnijsko. Predvčerašnjem bila je pred tu-kajšnjim sodiščem razprava proti 19letnemu kovaškemu pomočniku Franu Žegi iz Trsta, pristojnemu v Kobiljoglavu, obtoženemu sokrivnje pri tatvini. Fran Žega je brat onega Josipa Žege, ki je bil v poslednjem zasedanju tržaške porote obsojen na 6 let ječe, ker je bil svojemu bivšemu gospodarju Ernestu Castellaniju, stanujočemu v zagati del Moro hšt. 3. ukradel 155 kron in nekaj goldinar-jev ter potem zanetil ogenj v stanovanju. Fran Žega je bil na sumu, da je znal o načrtih svojega brata in da je stal na straži, v tem ko je Josip Žega ulomil v Castellanijevo stanovanje. Kljub njegovim tajitvi spoznalo ga je sodišče krivim ter mu prisodilo tri mesece ječe.

O družbi sv. Mohorja spregovorila je celjska „Domovina“ v svoji zadnji številki nastopno:

„Sinove vse slovenskega obzorja
Objema družba svetega Mohorja.

A. Medved.

Skoro preteče že 50 let, odkar se Slovenci potegujemo za združeno Slovenijo, vendar smo še vedno na istem stališču kakor l. 1848.; mnogo-brojne pokrajinske meje nočejo izginiti in narediti prostora upravno združenemu slovenskemu ozemlju. Pa kaj nam mar za te meje, saj nas ne morejo razdružiti, razločiti, ko smo že davno Slovenci ob Muri, Dravi, Savi, Soči in ob Jadranskem morju, združeni v eno duševno celoto, v en narod. To je naša sedanja Slovenija — duševna, kulturna, z e-zirom na skupno omiko in prosveto in to duševno Slovenijo nam pač najlepše predstavlja slavna naša družba sv. Mohorja, ki letos šteje v resnici veli-kansko število 72097 udov. To je cvet našega naroda iz vseh različnih pokrajin, kras in ponos čilega Slovenstva“.

Tu nam podaja člankar trudoljubivo nabranih podatkov, kakor jasno sliko, kako je družba na-raščala in se širila na spodnjem Štajerskem.

Zaključuje pa nastopno: Družba sv. Mohorja je zares največa dobrotnica našega ljudstva, ker skrbi za njegov vsestranski napredek v verskem in narodnem oziru. Le zategadelj tako čudovito napreduje in deluje, ker je postavljena na versko podlago — najlepši vzgled vsakemu narodnemu podjetju med nami. V letošnjem „Koledarju“ sem bral v spisu „Naša slika sv. Mohorja in Fortunata“ naslednje velepomembne besede: „Prava, živa vera vodi čelaga človeka v njegovem notranjem in zunanem, v zasebnem in očitnem življenja ter ga ohranjuje in oblagruje tudi že na svetu, med tem ko ga pripravlja za večno življenje — od vere je zavisen, kakor posameznega človeka, tako vsega naroda obstanek, zavisna vsa njegova bodočnost“.

Slovenci! te besede si zapišimo vsi globoko v srce. Vera je prva, narodnost druga in poslednja le tedaj vstraja, če je posvečena s prvo. Če bomo skrbeli vsi za svojo večno srečo, bomo tudi časno srečni, kajti edino le z Bogom združen človek deluje veselega in zadovoljnega srca za svojo in svojega bližnjega srečo in blagostanje, le tistega delo obrodi obilen sad, ki v svojem javnem

